

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 21.12.2016 г.
COM(2016) 825 final

2016/0413 (COD)

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

**относно контрола на паричните средства, които се въвеждат в Съюза или се
извеждат от него, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1889/2005**

{SWD(2016) 470 final}

{SWD(2016) 471 final}

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. КОНТЕКСТ НА ПРЕДЛОЖЕНИЕТО

- **Основания и цели на предложението**

Настоящото предложение привежда Регламента относно контрола на пари в брой в съответствие с международните норми и най-добри практики в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма. То е насочено към области, за които оценката на Регламента относно контрола на пари в брой показва, че е възможно да бъдат подобрени, и привежда в действие някои мерки, набелязани в Съобщението на Комисията относно *план за действие с цел засилване на борбата с финансирането на тероризма*¹.

Първият Регламент относно контрола на пари в брой беше приет през 2005 г.² Този регламент допълваше разпоредбите на Директивата относно борбата с изпирането на пари³ чрез въвеждане на система за контрол по отношение на физическите лица, които влизат в Съюза или излизат от него и носят валута или платежни инструменти на приносител на стойност 10 000 EUR или повече. С тези си разпоредби Регламентът въведе на равнището на ЕС международни стандарти в областта на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма, а именно една препоръка на Специалната група за финансови действия относно изпирането на пари (наричана по-нататък „FATF“) относно контрола на движението на парични средства.

Оценката на степента, в която първият Регламент относно контрола на парите в брой е постигнал своите цели, информацията, получена от държавите членки, както и развитието на международните стандарти за контрол на презграничните потоци на парични средства доведоха Комисията до заключението, че макар като цяло резултатите от Регламента да са добри, редица области създават проблеми и следва да бъде подсилени, за да се подобри неговото функциониране.

По-конкретно, настоящото предложение има за цел да разреши следните въпроси:

1. Несъвършеното покритие на презграничното движение на парични средства

По силата на действащия Регламент относно контрола на пари в брой физическите лица, които влизат или излизат от ЕС с 10 000 EUR или повече, са длъжни да ги декларират. Няма обаче разпоредби за паричните средства, които се изпращат като пощенски, товарни или куриерски пратки. Получен е сигнал от публичните органи, че престъпниците са започнали да прибегват до изпращане или получаване на парични средства чрез такива пратки с цел да избегнат задължението за деклариране по Регламента относно контрола на пари в брой.

2. Затрудненията при обмена на информация между органите

Действащият Регламент относно контрола на пари в брой единствено изисква данните от декларациите да се „предоставят“ от компетентните органи на звеното за финансово разузнаване (ЗФР) на държавата членка, в която те са били събрани. Това до известна степен пасивно изискване може да бъде изпълнено чрез предоставянето на попълнените

¹ COM (2016) 50 final.

² Регламент (ЕО) № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. относно контрола на пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността (ОВ L 309, 25.11.2005 г., стр. 9).

³ Да се добави препратка

формуляри на декларации за проверка от ЗФР. Това обаче не е достатъчно, тъй като информацията следва да бъде активно предавана на ЗФР, за да му позволи да я анализира. Освен това данните от декларациите могат да бъдат обменяни с компетентните органи на други държави членки само в случаите, когато има признаци за незаконна дейност и дори тогава това не е задължително. В резултат на всичко това се е стигнало до непоследователно прилагане и липса на системен обмен на данни.

3. Невъзможността компетентните органи да задържат временно суми, по-ниски от определения праг

Действащият Регламент относно контрола на пари в брой не дава възможност на органите да задържат временно парични средства, когато засичат движения на суми в размер, по-нисък от определения праг, по отношение на които има признаци за незаконна дейност.

4. Недостатъчно доброто определение на „парични средства“

В съответствие с международните стандарти паричните средства се определят като „валута, която е в обращение като средство за обмяна, или платежни инструменти на приносител“. Има данни обаче за случаи, в които престъпници придвижват значителни количества високоликвидни стоки, като например злато, за да прехвърлят стойността му, без да се налага да правят декларация. В стандартната митническа декларация този въпрос не се разглежда в достатъчна степен, тъй като в нея не се отразяват подробности относно например икономическия произход или предназначението на паричните средства, а и тя не винаги е задължителна. Също така е важно да се вземе предвид бързо променящият се облик на престъпността и увеличението на киберпрестъпността, онлайн измамите и незаконните онлайн пазари, които се улесняват от развитието на пазара на електронни пари и продуктите, които той предлага, като се насочи специално внимание към предплатените платежни инструменти. Разширяването на определението за парични средства, така че то да обхване и тези методи на плащане, е нужно с цел да бъде запълнена сигнализираната и потвърдена от правоприлагащите органи законодателна празнота⁴.

5. Различните санкции за недеклариране в държавите членки

Санкциите за неспазване на задължението за деклариране на паричните средства се различават много сред отделните държави членки. Някои налагат много ниски санкции, които може да не бъдат възпиращи, а тежестта на санкциите в други държави изглежда води до автоматична презумпция, че недекларирането на паричните средства е доказателство за наличие на съпътстващо го престъпление (което предстои да бъде установено и следва да бъде предмет на отделно разследване). По силата на действащия Регламент относно контрола на пари в брой държавите членки трябваше да уведомят Комисията за санкциите, въведени по времето на неговото влизане в сила, но не и за евентуални последващи промени.

6. Различните равнища на прилагане сред държавите членки

В съответствие с действащия Регламент относно контрола на пари в брой повечето държави членки използват доброволно един и същ формуляр на декларация, но това не е задължително. Държавите членки предоставят също така статистически данни на Комисията, но нито това, нито степента на подробност на данните могат да бъдат

⁴ Вж. Доклада на Европол *Why cash is still king* („Защо парите в брой продължават да господстват“), който е на разположение на следния адрес: <https://www.europol.europa.eu/newsroom/news/cash-still-king-criminals-prefer-cash-for-money-laundering>

наложени принудително, което може да доведе до проблеми при осигуряването на последователно прилагане и оценяването на ефективността.

Друг проблем е повишаването на запознатостта на пътниците с техните задължения. Най-добре е това да се извършва от държавите членки, като се вземат предвид техните специфични потребности и ситуации. Комисията ще обмисли по какъв начин най-добре да постигне тази цел и да осъществява връзка с националните експерти по този въпрос и е готова да помогне на държавите членки в разработването на подходящи материали.

- **Съгласуваност със съществуващите разпоредби в тази област на политиката**

Настоящото предложение следва да се разглежда в контекста на нормативната уредба в ЕС и в международен план за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма.

На международно равнище FATF, в която Съюзът е представляван от Комисията, изготвя препоръки за компетентните юрисдикции по отношение на борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма. Препоръките не са пряко приложими правни инструменти, но те имат своята тежест: оценките, които членовете на FATF си дават едни на други за постигнатото от тях съответствие, са подложени на строг контрол и имат голямо влияние върху репутацията. Препоръка 32 на FATF се отнася до презграничното движение на парични средства.

На равнището на ЕС бяха приети различни правни инструменти за изграждане на ефективна уредба за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма; сред тях са:

- четвъртата Директива относно борбата с изпирането на пари⁵, която обхваща повечето от препоръките на FATF;
- Регламент (ЕО) № 1781/2006 относно информацията за платеца, придружаваща парични преводи⁶, който прилага Специална препоръка VII на FATF относно електронните преводи;
- Директива 2007/64/ЕО относно платежните услуги във вътрешния пазар⁷ (Директива за платежните услуги), която, в съчетание с Директива относно борбата с изпирането на пари, прилага Специална препоръка VI на FATF относно алтернативните парични преводи;
- Регламент (ЕО) № 2580/2001 относно специалните ограничителни мерки за борба с тероризма, насочени срещу определени лица и образувания с оглед на борбата с тероризма⁸, който, заедно с Регламент (ЕО) № 881/2002 за изпълнение на санкциите на ООН срещу Ал Кайда и талибаните⁹, прилага част от Специална препоръка III на FATF относно замразяването на активи на терористи.

Най-общо казано, в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма:

⁵ ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73.

⁶ ОВ L 345, 8.12.2006 г., стр. 1.

⁷ ОВ L 319, 5.12.2007 г., стр. 1.

⁸ ОВ L 344, 28.12.2001 г., стр. 70.

⁹ ОВ L 139, 29.5.2002 г., стр. 9.

- Директивата относно борбата с изпирането на пари определя рамка от правила по отношение на функционирането на формалния финансов сектор; а
- Регламентът относно контрола на пари в брой предвижда допълнителна рамка от правила за защита на Съюза срещу прехвърляне на парични средства през външните граници от лица, изпиращи пари, и лица, финансиращи тероризма, които се опитват да избегнат контрола на формалната финансова система.
- **Съгласуваност с другите политики на Съюза**

Предложението е в съответствие със и допринася за други политики на Съюза, а именно:

- *Европейската програма за сигурност*¹⁰, която подчертава значението на борбата с тероризма и организираната престъпност и изтъква важността на споделянето на информация между компетентните органи, и по-специално ЗФР;
- *Плана за действие с цел засилване на борбата с финансирането на тероризма*, в който са изброени редица политически и законодателни инициативи (включително настоящото предложение), които трябва да бъдат предприети като част от един цялостен подход в тази област; и
- Предложението за Директива на Европейския парламент и на Съвета относно борбата с тероризма и за замяна на Рамково решение 2002/475/ПВР на Съвета относно борбата срещу тероризма¹¹, което съдържа разпоредби относно наказателноправните санкции за лица или образувания, които осигуряват материална подкрепа за тероризма.
- Принципа на свободното движение на капитали, който забранява ограничения върху движението на капитали между държавите членки и трети държави, без да се засягат недискриминационни мерки, обосновани от съображения, свързани с общественения ред и обществената сигурност.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ, СУБСИДИАРНОСТ И ПРОПОРЦИОНАЛНОСТ

• Правно основание

Предложението има двойно правно основание в първичното законодателство:

- Член 114 от ДФЕС (вътрешен пазар), тъй като с цел да се гарантира правилното функциониране на вътрешния пазар и да се защитят гражданите и предприятията на Съюза трябва да бъдат взети мерки за спиране на лицата, изпиращи пари, и лицата, финансиращи тероризма, които се възползват от различните подходи на държавите членки, за да придвижват парични средства. За да бъдат ефективни, тези мерки трябва да бъдат хармонизирани; и
- Член 33 (митническо сътрудничество) от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС), тъй като контролът на паричните средства трябва да се извършва по външните граници на Съюза, където присъствието на митническите администрации е повсеместно. Освен това тези администрации имат значителен опит в контрола на пътническия поток и като цяло на движението на пратките през външните граници на Съюза.

¹⁰ C(2015) 185 final

¹¹ COM (2015) 625 final.

- **Субсидиарност (при неизключителна компетентност)**

Предложението е част от европейската уредба за борба с изпирането на пари/финансирането на тероризма. С него се установява синхрон с Директивата относно борбата с изпирането на пари по отношение на движението на парични средства през външните граници.

Изграждането на вътрешен пазар със свободно движение на стоки, хора, услуги и капитали е свързано с вземане на хармонизирани мерки в държавите членки, когато това е необходимо в името на обществения интерес, за да се поддържа подходяща и еднаква степен на защита и равнопоставени условия.

Не би било възможно да се постигне необходимата степен на хармонизация въз основа единствено на националното законодателство. Лицата, изпиращи пари, и лицата, финансиращи тероризма, биха могли да се възползват от различията и да се опитат да придвижат своите парични средства за и от ЕС през държавите членки, в които мерките за контрол са най-слаби. Като се имат предвид сумите на декларираните парични средства, които се въвеждат в ЕС или се извеждат от него всяка година (средно 60—70 милиарда евро, пренасяни от физически лица), това би могло да окаже негативно въздействие върху вътрешния пазар.

Настоящото предложение за регламент няма да попречи на държавите членки да предприемат национални мерки за контрол на паричните средства, които се движат през *вътрешните* граници, при условие че те са в съответствие с член 65, параграф 1, буква б) и член 65, параграф 3 от ДФЕС.

Настоящият регламент не засяга мерките, предприети от ЕС или държавите членки, които ограничават движението на капитали в случай на сериозни трудности по отношение на функционирането на икономическия или паричния съюз (член 66 от ДФЕС) или в случай на внезапна криза в платежния баланс (член 143—144 от ДФЕС).

- **Пропорционалност**

Комисията счита, че избраните варианти на политиката за справяне с горепосочените въпроси и за постигане на целите са едновременно подходящи и необходими.

Разширяването на обхвата на контрола на паричните средства, изпращани по пощата и като товарни пратки, и позволяването на органите да задържат суми в размер, по-нисък от определения праг, когато са налице признаци за престъпна дейност, би гарантирало пълно спазване на международните норми и стандарти за добра практика. В допълнение на това органите ще разполагат по-адекватно със своите правомощия за контрол, а допълнителната административна тежест за гражданите, предприятията и органите ще бъде ограничена, най-вече благодарение на система за оповестяване на информация за паричните средства, изпращани по пощата и като товарни пратки, което ще даде на националните органи правомощия за контрол, но няма да налага на законните оператори системно задължение за деклариране.

Що се отнася до обмена на информация между компетентните органи, формулирането на активно задължение за предоставяне на данни на ЗФР на въпросната държава членка ще гарантира, че това ЗФР получава всички данни, необходими за анализ. Тази степен на хармонизация е необходима, за да се избегне „предоставянето“ на данните, без те да

бъдат активно предавани на ЗФР. Обменът на информация между компетентните органи ще стане задължителен по отношение на нарушенията и движенията на парични средства, когато има признаци за престъпна дейност, така че да се подобри способността на компетентните органи за борба срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, като същевременно се осигури пропорционалност.

Чрез разширяване на определението за „парични средства“, така че то да обхване и златото, и чрез подбор на механизъм, по който съставните части на това определение да могат да бъдат изменяни гъвкаво посредством делегиран акт в синхрон с променящите се тенденции и технологии, предложението взема предвид последните развития и е доказателство за ангажимента на ЕС за справяне с евентуални бъдещи заобиколни маршрути, използвани за прехвърляне на стойност. Предложените санкции за недеклариране оставят свобода на действие на държавите членки да предприемат мерките, които те считат за необходими за постигане на целите. Предвид техните характеристики, има риск предплатените карти да бъдат използвани за прехвърляне на стойност през външните граници с цел финансиране на незаконни дейности. В съответствие с принципите за по-добро законотворчество евентуалното бъдещо включване на някои предплатени карти посредством делегиран акт следва да бъде предшествано от оценка на данните за такъв риск, на практическата му приложимост и пропорционалност, като се вземе предвид законното използване на предплатените карти.

- **Избор на инструменти**

Подходящият правен инструмент за постигане на целта и необходимата степен на хармонизация е регламент.

3. РЕЗУЛТАТИ ОТ ПОСЛЕДВАЩИТЕ ОЦЕНКИ, ОТ КОНСУЛТАЦИИТЕ СЪС ЗАИНТЕРЕСОВАНИТЕ СТРАНИ И ОТ ОЦЕНКИТЕ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО

- **Последващи оценки/проверки за пригодност на действащото законодателство**

Обстойна *последваща* оценка на първоначалния Регламент относно контрола на пари в брой през 2015 г.¹² набеляза няколко области за подобрене:

- включване в обхвата на Регламента на движенията на парични средства по пощата и чрез товарни пратки по външните граници на ЕС;
- увеличаване и хармонизиране на възможностите за обмен на информация между държавите членки чрез:
 - а) включване на цялата информация за контрола на паричните средства (включително непредизвикващи съмнения доброволни декларации); и
 - б) определяне на ясни процедури и предоставяне на ефективни инструменти за обмен на информация;
- изрично позволяване информация от декларацията за паричните средства да бъде използвана за данъчни цели, включително за целите на борбата срещу данъчните измами и укриването на данъци;

¹² Ще бъде добавена препратка към оценката

- сближаване на санкциите в резултат на контрола на паричните средства, прилагани от държавите членки по външните граници на ЕС;
- рационализиране на процеса за обмен на декларациите що се отнася до ЗФР;
- промяна на определението на парични средства, така че то да обхваща златото и скъпоценните камъни; и
- разработване на механизъм за осигуряване на задоволително и последователно ниво на прилагане в държавите членки.

Тези области бяха анализирани в последващата оценка на въздействието.

• **Консултации със заинтересованите страни**

Извършена бе обществена консултация със заинтересованите страни относно различните варианти на политиката¹³ чрез платформата EUSurvey. Бяха получени ограничен брой отговори, но като цяло бяха възприети вариантите, получили одобрението на респондентите, с изключение на разширяването на определението на „парични средства“, на което се противопостави малко мнозинство. В рамките обаче на целева консултация бяха получени различни резултати (вж. по-долу), които Комисията счете за по-важни. Съображенията във връзка със субсидиарността доведоха Комисията до заключението, че мерките за повишаване на осведомеността са от компетенцията на държавите членки, с подкрепата на Комисията. Респондентите подкрепиха възможността да се обменя редовна информация за данъчни цели от декларирането на паричните средства, но в хода на оценката на въздействието бяха изразени опасения от правен характер и този вариант не можа да намери място в настоящото предложение.

По-целенасочена консултация бе извършена между митническите и полицейските органи и ЗФР във всички държави членки относно възможността за разширяване на определението за парични средства, така че то да включва не само валута и платежни инструменти на приносител. Отговорите (72 от 27 държави членки) като цяло са благоприятни и сочат, че възприетият подход следва да дава възможност списъкът с такива форми за съхраняване на стойност да се изменя лесно. Комисията предлага да възприеме това становище и да разшири определението на „парични средства“, като установи списък на основните категории в предложението, а съставните му части да бъдат изброени в приложение, което да може да се изменя посредством делегирани актове в синхрон с настъпващите промени; по този начин регламентът ще бъде подготвен за бъдещето и ще се даде възможност за контрол от страна на Европейския парламент и Съвета.

И накрая, от влизането в сила на първоначалния Регламент относно контрола на пари в брой Комисията поддържа редовни контакти с национални експерти в областта на контрола на паричните средства. В течение на годините тези експерти са давали ценен принос, който е взет предвид при изготвянето на настоящото предложение.

• **Оценка на въздействието**

Извършена бе оценка на въздействието¹⁴ и Комитета за регулаторен контрол излезе с положително становище¹⁵.

¹³ За обобщен доклад от консултациите вж.: ще бъде добавена препратка

¹⁴ За обобщена информация вж.: да се добави препратка; за пълния текст вж.: да се добави препратка

Вариантите, които са избрани за справяне с установените проблеми, са съвместими и ще подобрят значително функционирането на действащия Регламент относно контрола на пари в брой, без да създава ненужна административна тежест. Това ще се постигне чрез:

- правилно прилагане на Препоръка 32 на FATF относно куриерите, пренасящи парични средства, чрез мерки, основани на оповестяване на информация за паричните средства, изпращани по товарни и куриерски пратки, които, съчетани с адекватни мерки за контрол и оценка, биха осигурили поглед и контрол без допълнителната тежест на системното деклариране;
- рационализиране и предоставяне на разяснения по отношение на обмена на данни, определяне на участниците и процедурата, която следва да се прилага;
- изрично разрешение суми в размер, по-нисък от определения праг, да могат да бъдат задържани въз основа на националното законодателство, като прагът за действие да бъде достатъчно висок;
- ново определение на понятието „парични средства“ въз основа на обективни елементи, но и предвиждане, с оглед на евентуални промени в бъдеще, на възможност за въвеждане в него на нови елементи посредством делегирани актове под надзора на Съвета и Парламента;
- предоставяне на отговорността за санкциите на държавите членки, които следва да уведомят Комисията за приложимите национални разпоредби и последващите промени в тях; и
- формализиране на редица други допълнителни елементи като предоставяне на статистически данни, хармонизиран формуляр за декларация, както и докладване за изменения на санкциите за недеклариране, които до голяма степен са били на доброволни начала досега, като по този начин се предоставят гаранции за качеството на бъдещите оценки и по-голяма правна сигурност за заинтересованите страни.

По отношение на административната тежест и разходите, мерките се отнасят до парични средства в размер на 10 000 EUR или повече, придвижвани през външните граници на ЕС от лица или като товари/поща — вид транспорт, много рядко използван от предприятията. Понастоящем всяко физическо лице, което придружава пратка парични средства, трябва да направи декларация. Опитът показва, че професионалните куриери са добре запознати със своите задължения и като цяло ги спазват. Новото задължение за оповестяване на информация за пратки на парични средства по пощата или като товари има за цел да позволи на органите да извършват контрол и, ако е необходимо, да поискат документация. Не съществува задължение за системно подаване на декларация и органите могат да действат по своя преценка (напр. в случай на пратки между банки). Поради относително рядкото ползване на този вид пратки и благодарение на предложения подход се очаква въздействието върху професионалните куриери да бъде минимално. Не се очаква особено въздействие върху МСП или микропредприятията.

¹⁵ Да се добави препратка

- **Основни права**

Предвидените мерки биха могли да се отразят върху следните права, които са залегнали в следните членове от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“):

- зачитане на личния и семейния живот и на жилището (член 7 от Хартата);
- защитата на личните данни (член 8 от Хартата);
- свободата на стопанска инициатива (член 16 от Хартата); и
- правото на собственост (член 17 от Хартата).

Редица от мерките засягат тези права: гражданите може да трябва да подават декларация и да предоставят лични данни, които ще бъдат записвани, обработвани и предавани на други органи; ще бъде събирана повече информация в сравнение с настоящата система; в случай на съмнения за престъпна дейност във връзка с пренасяните сумите органите могат да решат да задържат временно паричните средства, което засяга правото на собственост.

Член 52 от Хартата гласи, че всяко ограничаване на признатите права и свободи трябва да бъде предвидено в закон, да зачита основното съдържание на същите права и свободи, да отговаря на признати от Съюза цели от общ интерес и да бъде съразмерно.

С настоящото предложение се създава правна основа и се преследват цели от общ интерес. То предвижда редица гаранции по отношение на използването на данните, включително задължението за компетентните органи (действащи като администратори) да гарантират сигурността на данните и да ги обработват в съответствие със задължението за професионална тайна, за ограничаване в рамките на целта и за конкретен срок на съхранение.

Мерките постигат премерено равновесие между правата и законните интереси на обществото, като възприемат подход, който е ефективен (постига целта), но засяга правата във възможно най-малка степен.

4. ОТРАЖЕНИЕ ВЪРХУ БЮДЖЕТА

Предложението няма значително отражение върху бюджета на Европейския съюз.

5. ДРУГИ ЕЛЕМЕНТИ

- **Планове за изпълнение и механизъм за мониторинг, оценка и докладване**

Комисията ще наблюдава прилагането на регламента в тясно сътрудничество с държавите членки. Постоянното и систематично наблюдение ще позволи да се определи дали регламентът се прилага съгласно предвиденото и дали проблемите се решават своевременно. Ще бъдат събирани фактически данни за наблюдаване на предлаганите показатели (т.е. статистическа информация относно регистрираните декларации, предадени на Комисията; контролът в случаите, когато е направена декларация; контролът при липса на декларация и резултатите от контрола; статистическата информация относно санкциите при недеклариране) и за осигуряване на основа за бъдещата оценка на регламента.

Предложението предвижда Комисията да представя доклад за оценка на Европейския парламент и на Съвета пет години след влизането в сила на регламента и на всеки пет години след това. В оценката ще се разглежда в каква степен са били постигнати целите на регламента.

- **Подробно разяснение на конкретните разпоредби на предложението**

В член 1 се определят целите на предложението и се уточнява, че стремежът е да се установи съответствие с Директивата относно борбата с изпирането на пари, когато става въпрос за презгранични движения на парични средства.

В член 2 се предвиждат редица определения, най-вече какво се разбира под „парични средства“. С оглед да се вземат предвид промените в поведението на престъпниците, които искат да избегнат задължението за деклариране, в него се установяват четири широки категории: валута, платежни инструменти на приносител, стоки, използвани като високоликвидни средства за съхраняване на стойност, и предплатени карти. Съставните части на втората, третата и четвъртата категория са описани в приложение, което може да се изменя с делегиран акт под надзора на Съвета и Европейския парламент. Логиката, на която се основава този подход, е че престъпниците, които се стремят да избегнат задължението за деклариране на валута, понякога я превръщат в ценни стоки като златни монети. Ако, както е предложено, златните монети и кюлчетата с висока степен на чистота бъдат подложени на контрол, престъпниците могат да потърсят други средства за заобикаляне под формата на други стоки. От изключителна важност е да могат да бъдат вземани бързо мерки в отговор на подобно поведение, в случай че възникне необходимост от такива. Когато обмисля изменения на приложението, Комисията ще прецени доколко нуждата от тях е съизмерима с лесното им прилагане на място, където компетентните органи трябва да разполагат с технически средства за бързо определяне на естеството на стоката и нейната стойност, както и пропорционалността на мярката от гледна точка на основните права.

В член 2, буква и) е определен терминът „престъпна дейност“ с препратка към дейностите, изброени в член 3, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/849. В допълнение към това има предложение за определение на „престъпна дейност“ за целите на криминализирането на изпирането на пари (бележка под линия с предложение за Директива относно борбата с изпирането на пари по наказателноправен ред COM (2016)826 final от 21 декември 2016 г.). След приемане от съзаконодателите на предложението за Директива относно борбата с изпирането на пари по наказателноправен ред Комисията ще прецени дали ще бъде необходимо да преразгледа Директива (ЕС) 2015/849 с оглед привеждане в съответствие на определението за „престъпна дейност“ така, както е предвидено в Директива относно борбата с изпирането на пари по наказателноправен ред.

В член 3 се изисква физическите лица да декларират суми в размер на 10 000 EUR или повече и се определя начинът, по който се прави декларацията (в писмена форма или по електронен път, като се използва формулярът, установен в съответствие с член 15, буква а)), както и данните, които трябва да бъдат предоставени.

Член 4 налага задължение за оповестяване на информация за непридружени парични средства (например парични средства, изпращани като товарни или колетни пратки), което при установяване на пратка на парични средства в размер на 10 000 EUR или повече ще позволи на компетентните органи да действат по своя преценка и да изискат от изпращача, предвидения получател или техен представител да направи

декларация. Този подход гарантира, че органите ще могат да получават пълна информация, без да прибегват до налагане на систематична декларативна тежест, напр. за пратки между признати финансови институции. Както и при декларациите по член 3, се предлага декларациите за оповестяване на информация да се правят в писмена форма или по електронен път, като се използва формулярът, установен в съответствие с член 15, буква а).

По силата на член 5 на компетентните органи се предоставят контролни правомощия и се уточнява, че в случай на нарушение, когато не е направена декларация, те ще бъдат оправомощени да съставят служебна декларация.

Член 6 позволява на органите да регистрират данни за движения на парични средства, чийто размер е под предвидения за деклариране или оповестяване праг. Предвид въздействието на тази разпоредба върху основните права и особено във връзка с временното задържане на парични средства съгласно член 7, всяко действие следва да бъде предмет на достатъчно висок праг и изисква наличие на признаци за престъпна дейност. Ще се прилага определението на „престъпна дейност“ по Директивата относно борбата с изпирането на пари (изпиране на пари, финансиране на тероризъм или първоначални престъпления като данъчни престъпления).

Член 7 дава възможност на органите да задържат временно парични средства, когато е трябвало да бъде направена декларация или декларация за оповестяване на информация, но няма такава или — независимо от размера на средствата — когато има признаци за престъпна дейност. Подробният ред за такова задържане трябва да се определи в националното законодателство, но е важно да се подчертае, че това е строго консервативна административна мярка, чиято единствена цел е да се позволи на компетентните органи да задържат парични средства между момента на установяване на нередност и момента, в който други органи, например ЗФР или съдебните органи, решат дали са налице достатъчни основания за продължаване на разследването и изземване или освобождаване на средствата по съдебен ред. Всяко такова временно задържане трябва да бъде обосновано с позоваване на специфични обстоятелства и подлежи на ефективни правни средства за защита в съответствие с националното право. В случаите, когато компетентните органи не вземат решение в срока, установен за периода на временно задържане, или в случай че те решат, че няма основания за по-нататъшно задържане на паричните средства, те следва незабавно да бъдат предоставени на декларатора.

Член 8 налага на компетентните органи да предават активно на ЗФР информацията, получена съгласно членове 3 и 4, член 5, параграф 3 или член 6; недостатъчно е тази информация само да бъде предоставяна на разположение на ЗФР. Информацията ще трябва да се изпраща в съответствие с техническите правила, определени в съответствие с член 15, буква в).

Член 9 предвижда обмен на информация между компетентните органи, т.е. митническите органи, и други органи, определени от държавите членки за целите на прилагането на регламента (напр. граничната охрана, данъчните органи и т.н.). Предвид транснационалния характер на изпирането на пари и финансирането на тероризма, както и факта, че е възможно да се влезе в Съюза или да се излезе от него през една държава членка, след което при придвижване няма допълнителен контрол, за целите на анализа на риска и предотвратяването е от изключителна важност информацията за нарушенията (липса на декларация, *служебни* декларации или признаци за престъпна дейност) да се предоставя на компетентните органи на другите държави членки. Компетентните органи следва също така да могат да

предоставят тази информация на други органи, които се занимават с разследване на престъпна дейност, както е определено в предложението, но не са пряко определени като „компетентни органи“, например полицията или (за целите на разкриването и действията във връзка с данъчни престъпления) данъчните органи. Комисията следва да бъде уведомявана при наличие на признаци за престъпна дейност, която може да се отрази неблагоприятно на финансовите интереси на Съюза. Между компетентните органи в същата и в други държави членки следва да се обменя анонимизирана информация от анализа на риска и резултатите от анализа на риска, когато тези органи преценят, че заплахата представлява висок риск за друго място в Съюза. Тази информация ще трябва да се обменя в съответствие с техническите правила, определени съгласно член 15, буква в), и като се използва формулярът, установен в съответствие с член 15, буква г).

Член 10 позволява обмена на информация с държави извън ЕС при наличие на съгласие от страна на органите, които първи са събрали информацията, и спазване на всички национални разпоредби и разпоредбите на Съюза относно прехвърлянето на лични данни към държави извън ЕС.

В член 11 се уточнява, че компетентните органи, които получават данни съгласно настоящия регламент, трябва да действат като администратори на получените лични данни и че информацията, получена по силата на настоящия регламент, е обект на професионална тайна и трябва да бъде защитавана по подходящ начин. Информация може да бъде разкривана само когато това е позволено от националните правни разпоредби, особено във връзка с текущи съдебни производства.

Член 12 ограничава обработката на лични данни за целите на предотвратяването и борбата с престъпната дейност. В този член се установява и срокът на съхранение на данните от декларацията — пет години.

Член 13 предвижда санкции за неспазване на задължението за деклариране. Нов елемент е задължението на държавите членки да информират Комисията за всички изменения в техните наказателни разпоредби след влизането в сила на регламента. Държавите членки са свободни да определят санкциите, но всяка санкция се прилага само при неспазване на задължението за деклариране съгласно регламента и следва да бъде ефективна, пропорционална и с възпиращ ефект в това отношение. При налагането на санкция за неспазване на задължението за деклариране органите не следва да предполагат или да вземат под внимание липсата или наличието на свързани първоначални престъпления по отношение на недеklarираните парични средства. Санкцията не премахва необходимостта от отделно разследване на евентуални престъпления, което е извън обхвата на регламента. При определянето на санкциите за неспазване на задължението за деклариране държавите членки следва да вземат предвид съответната съдебна практика на Съда на Европейския съюз и на Европейския съд по правата на човека.

Член 14 предоставя на Комисията правомощието да приема делегирани актове, за да може да изменя приложението, в което се посочват съставните части на определението за „парични средства“. Подобна гъвкавост е необходима, за да се подготви регламентът за бъдещето и да се даде възможност на политиките да реагират бързо на новите тенденции в престъпността и да вземат предвид променящите се международни стандарти и най-добри практики. Всяко изменение ще бъде предмет на доказана необходимост, на пропорционален подход, който да гарантира, че компетентните органи ще могат да приложат на практика всякакви допълнителни мерки, и на надзор от страна на Европейския парламент и Съвета,

които могат да възразяват, след като са били уведомени за приемането на такъв акт, и могат да отменят делегираните правомощия по всяко време. Преди да приеме делегиран акт, Комисията се консултира с национални експерти от държавите членки в областта на контрола на паричните средства, за да получи техните мнения и предложения.

Член 15 предоставя на Комисията изпълнителни правомощия да определя мерки за осигуряване на еднакво прилагане на контрола чрез установяване, наред с другото, на образците на формуляри на декларацията и оповестяването на информация; техническите правила за обмен на информация (в които се включва електронната система, която да се използва) и правилата и формата за предоставяне от държавите членки на Комисията на анонимни статистически данни за декларациите и нарушенията.

С член 16 се създава Комитет за контрол на паричните средства, за който ще бъдат определени национални експерти от държавите членки и който ще подпомага Комисията при изготвянето на актове за изпълнение.

Член 17 се отнася за предоставянето на информация на Комисията и в него се уточнява, че държавите членки предоставят информация относно компетентните органи за прилагане на Регламента относно контрола на паричните средства и санкциите, предвидени за неспазване на задължението за деклариране. Държавите членки следва също така да уведомяват Комисията относно всички последващи изменения. На Комисията следва да се предоставят анонимни статистически данни, като честота на тяхното предоставяне ще бъде определена в разпоредбите за прилагане, но няма да бъде по-рядко от веднъж годишно.

Член 18 се отнася до мерките за оценка и в него се уточнява, че пет години след влизането в сила на регламента и на всеки пет години след това Комисията изпраща доклад на Европейския парламент и на Съвета.

С член 19 Регламент (ЕО) № 1889/2005 се отменя.

В член 20 се посочва, че регламентът влиза в сила на 20^{ия} ден след датата на неговото приемане. Влизането му в сила се извършва, както е определено от законодателя.

Предложение за

РЕГЛАМЕНТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И НА СЪВЕТА

относно контрола на паричните средства, които се въвеждат в Съюза или се извеждат от него, и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1889/2005

ЕВРОПЕЙСКИЯТ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взеха предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално членове 33 и 114 от него,

като взеха предвид предложението на Европейската комисия,

след предаване на проекта на законодателния акт на националните парламенти,

като взеха предвид становището на Европейския икономически и социален комитет¹,

като взеха предвид становището на Комитета на регионите²,

в съответствие с обикновената законодателна процедура,

като имат предвид, че:

- (1) Насърчаването на хармоничното, устойчиво и приобщаващо развитие на вътрешния пазар като пространство, в което стоките, хората, услугите и капиталът могат да се движат свободно и сигурно, е един от приоритетите на Съюза.
- (2) Повторното въвеждане в икономиката на приходи от незаконни дейности и отклоняването на средства за финансиране на такива дейности създават дисбаланси и несправедливо поставят в неизгодно положение лоялните граждани и предприятия и поради това представляват заплаха за функционирането на вътрешния пазар. В допълнение към това те подклаждат престъпните и терористичните дейности, които застрашават сигурността на гражданите на Съюза. Във връзка с това Съюзът предприе действия, за да се защити.
- (3) Един от основните стълбове на тези действия бе Директива 91/308/ЕИО на Съвета³, която установява редица мерки и задължения за финансовите институции, юридическите лица и определени професии по отношение на, наред с другото, прозрачността, воденето на отчетност и разпоредбите за познаване на клиентите, както и задължение за докладване на съмнителни сделки пред националните звена за финансово разузнаване, създадени като центрове за оценка на такива сделки, за взаимодействие с равностойните им органи в други

¹ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

² ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

³ Директива 91/308/ЕИО на Съвета от 10 юни 1991 г. за предотвратяване използването на финансовата система за изпиране на пари (ОВ L 166, 28.6.1991 г., стр. 77).

държави и, при необходимост, за осъществяване на връзка със съдебните органи. Впоследствие посочената директива бе изменена и заменена с последващи мерки. Понастоящем разпоредби за предотвратяването на изпирането на пари са определени в Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета⁴.

- (4) С оглед на риска, че прилагането на Директива 91/308/ЕИО може да доведе до увеличение на движенията на парични средства за незаконни цели, които могат да представляват заплаха за финансовата система и вътрешния пазар, посочената директива беше допълнена с Регламент (ЕО) № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета⁵. Посоченият регламент има за цел да предотвратява и разкрива случаи на изпиране на пари и финансиране на тероризъм, като установява система за контрол, приложим към физическите лица, които влизат в Съюза или излизат от него с парични средства или платежни инструменти на приносител в размер на 10 000 EUR или повече или тяхната равностойност в други валути.
- (5) С Регламент (ЕО) № 1889/2005 в рамките на Общността бяха въведени международните стандарти за борба с изпирането на пари и финансирането на тероризма, изготвени от Специалната група за финансови действия (FATF).
- (6) В Директива (ЕС) 2015/849 са посочени и описани редица престъпни дейности, приходите от които могат да бъдат обект на изпиране на пари или да се използват за финансиране на терористична дейност. Често приходите от тези престъпни дейности се транспортират през външните граници на Съюза с цел да бъдат изпрани или използвани за финансиране на тероризма. Настоящият регламент следва да вземе това предвид и да установи система от правила, които не само да допринасят за предотвратяването на изпирането на пари и на финансирането на тероризма като такива, но и да улесняват разкриването и разследването на престъпните дейности, посочени в Директива (ЕС) 2015/849.
- (7) FATF, която бе създадена на срещата на върха на Г7 в Париж през 1989 г., е междуправителствен орган, който определя стандарти и насърчава ефективното прилагане на правни, регулаторни и оперативни мерки за борба с изпирането на пари, финансирането на тероризма и други свързани заплахи за интегритета на международната финансова система. Няколко държави членки са членове на FATF или се представляват във FATF чрез регионални органи. Съюзът се представлява от Комисията в рамките на FATF и е поел ангажимент за ефективно прилагане на нейните препоръки. На равнището на FATF в препоръка 32 относно куриерите, пренасящи парични средства, се уточнява, че следва да бъдат въведени правила по отношение на подходящия контрол върху презграничното движение на парични средства.
- (8) В резултат на натрупаните познания за механизмите, използвани за прехвърляне на незаконно придобита стойност през границите, и произтичащите от това промени в препоръките на FATF, промените в правната уредба, въведени с Директива (ЕС) 2015/849, както и разработването на нови най-добри практики и въз основа на оценка на действащото законодателство, разпоредбите на Регламент (ЕО) № 1889/2005 следва да отразят тези промени. Като се имат

⁴ Директива (ЕС) 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20 май 2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма (ОВ L 141, 5.6.2015 г., стр. 73).

⁵ Регламент (ЕО) № 1889/2005 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2005 г. относно контрола на пари в брой, които се внасят и изнасят от Общността (ОВ L 309, 25.11.2005 г., стр. 9).

предвид широкият обхват и задълбочеността на измененията, които биха били необходими, посоченият регламент следва да бъде отменен и заменен с нов регламент.

- (9) Настоящият регламент не засяга възможността на държавите членки да предвиждат допълнителен национален контрол по отношение на движението на парични средства в рамките на Съюза, при условие че този контрол е в съответствие с основните свободи на Съюза, по-специално с членове 63 и 65 от Договора за функционирането на Европейския съюз.
- (10) Настоящият регламент не засяга мерките, предприети от Съюза или държавите членки, които ограничават движението на капитали в случай на сериозни трудности по отношение на функционирането на икономическия или паричния съюз по силата на член 66 от Договора за функционирането на Европейския съюз или в случай на внезапна криза в платежния баланс по силата на член 143—144 от същия Договор.
- (11) Като се има предвид присъствието им по външните граници на Съюза, техния експертен опит при извършването на контрол по отношение на пътници и товари, преминаващи външните граници, и опита, придобит при прилагането на Регламент (ЕО) № 1889/2005, митническите органи следва да продължат да действат в качеството си на компетентни органи за целите на настоящия регламент. В същото време държавите членки следва да продължат да имат възможността да определят други национални органи, присъстващи по външните граници, които да действат като компетентни органи.
- (12) Едно от основните понятия, използвани в настоящия регламент, е „парични средства“, което следва да бъде определено като обхващащо четири категории: валута, платежни инструменти на приносител, стоки, използвани като високоликвидни средства за съхраняване на стойност, и някои видове предплатени карти. Предвид своите характеристики някои платежни инструменти на приносител, стоки, използвани като високоликвидни средства за съхраняване на стойност, или някои видове предплатени карти, които не са свързани с банкова сметка, могат да бъдат използвани вместо валута като анонимно средство за прехвърляне на стойност през външните граници, което не може да бъде проследено с помощта на класическата система за надзор от страна на публичните органи. В настоящия регламент следва да се определят основните съставни части на определението на „парични средства“, като в същото време се даде възможност на Комисията да изменя несъществени съставни части в отговор на усилията на престъпниците и на техните съучастници да заобиколят дадена мярка, с която се упражнява контрол само върху един вид високоликвидно средство за съхраняване на стойност, като прехвърлят през външните граници друг вид средство. Ако има данни за наличие на такова поведение от значителен мащаб, от съществено значение е да се предприемат бързо мерки за подобряване на положението.
- (13) Платежните инструменти на приносител са финансови инструменти, които дават възможност на физическия носител да получи плащане на сума, без да подлежи на регистрация или да се споменава поименно. Те могат лесно да бъдат използвани за прехвърляне на значителна по размер стойност и имат забележителни прилики с валутата от гледна точка на рисковете за злоупотреба, ликвидността и анонимността.

- (14) Стоките, използвани като високоликвидни средства за съхраняване на стойност, са стоки с високо съотношение между техните стойност и обем и за които е наличен лесно достъпен международен пазар, което позволява те да бъдат превръщани в пари при сравнително скромни трансакционни разходи. Тези стоки обикновено са представени по стандартизиран начин, който дава възможност за бърза проверка на тяхната стойност.
- (15) Предплатените карти са непоименни карти за съхраняване на парична стойност или средства, които могат да се използват за платежни операции, за придобиване на стоки или услуги или за обратно изкупуване на валута и които не са свързани с банкова сметка. Те се използват широко за редица законни цели и някои от тези инструменти са от очевиден социален интерес. Като такива предплатените карти се прехвърлят лесно и могат да се използват за прехвърляне на значителна стойност през външните граници. Ето затова е необходимо предплатените карти да се включат в определението за парични средства. Това ще даде възможност мерките да бъдат разширени към някои видове предплатени карти, ако има обосновани данни за това и при надлежно отчитане на пропорционалността и практическата приложимост.
- (16) За целите на предотвратяването на изпирането на пари и финансирането на тероризма, на физическите лица, които влизат в Съюза или излизат от него, следва да се наложи задължение за деклариране. С цел да не се ограничава неправомерно свободното движение или да не се обременяват прекомерно с административни формалности гражданите и органите, за това задължение следва да бъде предвиден праг от 10 000 EUR или тяхната равностойност в стоки, използвани като високоликвидно средство за съхраняване на стойност, платежни инструменти на преносител, предплатени карти или други валути. То следва да се прилага по отношение на физическите лица, пренасящи такива суми в себе си, в своя багаж или в превозното средство, с които преминават външната граница. От тях следва да се изисква да предоставят паричните средства на разположение на компетентните органи за извършване на контрол.
- (17) По отношение на движенията на парични средства, които не се придружават от своя собственик, изпращач, предвиден получател или техен представител, например парични средства, които се въвеждат в Съюза или се извеждат от него в пощенски пратки, куриерски пратки, като непридружен багаж или товар в контейнери, компетентните органи на външната граница следва да разполагат с правомощия да изискват от изпращача или получателя или от техен представител да направи декларация за оповестяване на информация. Такова оповестяване на информация следва да обхваща редица елементи като произхода, местоназначението, икономическия произход и предназначението на средствата, които не са включени в обичайната документация, представена пред митническите органи, например транспортните документи и митническите декларации. Това ще позволи на компетентните органи да извършат анализ на риска и да съсредоточат усилията си върху онези пратки, за които считат, че представляват най-голям риск, без систематично да се налагат допълнителни формалности. Задължението за оповестяване на информация следва да бъде обвързано с праг, който е идентичен с приложимия към паричните средства, пренасяни от физически лица.
- (18) За постигането на целите на настоящия регламент е необходимо да се записват редица стандартизирани елементи от данни, свързани с движението на парични

средства, например личните данни на собственика и получателя, икономическия произход и предназначението на паричните средства.

- (19) Що се отнася до задължението за деклариране и задължението за оповестяване на информация, компетентните органи следва да разполагат с правомощието да извършват целия необходим контрол по отношение на лицата, техния багаж, превозното средство, използвано за преминаване на външната граница, и всяка непридружена пратка или съд за съхранение, преминаващи тази граница, които може да съдържат парични средства, или транспортното средство, на които те се намират. В случай на неспазване на задълженията компетентните органи следва да съставят служебна декларация за последващо предаване на съответната информация на други органи.
- (20) Когато открият парични средства в размер под прага, но са налице признаци, че паричните средства могат да бъдат свързани с престъпна дейност съгласно определението в настоящия регламент, компетентните органи следва да са в състояние да запишат основната информация за лицата, пренасящи паричните средства, като например техните данни за самоличност и националност, както и подробна информация за използваните транспортни средства, например вида на превозното средство, мястото на потегляне и местоназначението.
- (21) Тази информация следва да се предава на звеното за финансово разузнаване на въпросната държава членка. Предвидено е тези звена да бъдат централни елементи в борбата срещу изпирането на пари и финансирането на тероризма, които получават и обработват информация от различни източници, например финансови институции, и я анализират с цел да се установи дали са налице основания за по-нататъшно разследване, което може да не е очевидно за компетентните органи, които събират декларациите и извършват контрол по силата на настоящия регламент.
- (22) Откриването на сума в размер, по-нисък от определения праг, в ситуации, в които има признаци за престъпна дейност, е изключително важно в този контекст. Поради това при наличие на признаци за престъпна дейност следва да бъде възможно да се обменя информация с компетентните органи в другите държави членки във връзка със суми в размер, по-нисък от определения праг.
- (23) Като се има предвид, че движенията на паричните средства, които подлежат на контрол в съответствие с настоящия регламент, се осъществяват през външните граници и предвид трудността да се действа, след като паричните средства са напуснали пункта на въвеждане или извеждане, както и на свързания с това риск, ако дори малки количества се използват незаконно, компетентните органи следва да имат възможност временно да изземват и да задържат парични средства при определени обстоятелства при спазване на принципите за взаимозависимост и взаимоограничаване: на първо място, когато задължението за деклариране или за оповестяване на информация не е било изпълнено, и на второ място, когато има признаци за престъпна дейност, независимо от размера на паричните средства или на това дали те се пренасят от дадено физическо лице или са без придружител. С оглед на естеството на такова временно изземване и задържане и на въздействието, което то може да окаже върху свободата на движение и правото на собственост, срокът на задържане следва да бъде ограничен до абсолютния минимум, който е необходим на другите компетентни органи, за да установят дали са налице основания за последваща намеса като разследвания или изземване на паричните средства на основание на други

правни инструменти. Всяко решение за временно задържане на парични средства съгласно настоящия регламент следва да се придружава от изложение на мотивите и подходящо описание на специфичните фактори, които са породили необходимостта от действие. Ако в края на срока не е взето решение за последваща намеса или ако компетентният орган реши, че няма основания за по-нататъшно задържане на паричните средства, те трябва незабавно да се предоставят на декларатора.

- (24) От изключителна важност е компетентните органи, които събират информация съгласно настоящия регламент, да я предават своевременно на националното звено за финансово разузнаване, така че то да може да я анализира допълнително и да я сравни с други данни, както е предвидено в Директива (ЕС) 2015/849.
- (25) В случаите, когато е отчетено неспазване на задължението за деклариране или оповестяване на информация, или има признаци за престъпна дейност, компетентните органи следва да могат да споделят тази информация по подходящи канали с органите, компетентни за борбата с въпросната престъпна дейност. Такъв обмен на данни е пропорционален, като се има предвид, че е вероятно нарушителите на задължението за деклариране, заловени в една държава членка, да изберат друга държава членка на въвеждане или напускане, чиито компетентни органи няма да са запознати с предишните им нарушения. Обменът на такава информация следва да стане задължителен, за да се гарантира последователно прилагане във всички държави членки. Когато има признаци, че паричните средства са свързани с престъпна дейност, която може да засегне неблагоприятно финансовите интереси на Съюза, тази информация следва също да се предоставя на Комисията. С цел да се постигнат по-успешно целите на настоящия регламент за предотвратяване и възпиране, що се отнася до заобикалянето на задължението за деклариране, между държавите членки и с Комисията следва да се обменя задължително и анонимизирана информация за риска и резултати от анализите на риска.
- (26) Следва да се предвиди възможност за обмен на информация между компетентен орган на държава членка или на Комисията и органите на трета държава, като се предвидят подходящи предпазни мерки. Този обмен следва да е допустим само при условие, че съответните национални и европейски разпоредби относно основните права и прехвърлянето на лични данни са спазени и след разрешение от компетентните органи, които са получили информацията. Комисията следва да бъде информирана за всеки обмен на информация с трети държави в съответствие с настоящия регламент.
- (27) Като се има предвид естеството на събираната информация и оправданите правни очаквания на деклараторите, че личните им данни и информацията относно сумите на паричните средства, които са въведени в Съюза или са изведени от него, ще бъдат третирани поверително, компетентните органи следва да предоставят достатъчно гаранции за спазването на професионалната тайна от страна на служителите, които изискват достъп до информацията, и да я защитават по подходящ начин от нерегламентиран достъп, употреба или съобщаване. Освен ако в настоящия регламент или в националното законодателство, по-специално в контекста на съдебното производство, е предвидено друго, тази информация не трябва да бъде разкривана без разрешение от страна на органа, който е събрал. Всяко събиране, разкриване, предаване, съобщаване и друга обработка на лични данни, попадащи в обхвата

на настоящия регламент, следва да бъде предмет на разпоредбите на Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета⁶ и на Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета⁷.

- (28) За целите на анализа, извършван от звената за финансово разузнаване и с цел да се позволи на органите на други държави членки да упражняват контрол и да привеждат в изпълнение задължението за деклариране, по-специално по отношение на деклараторите, които преди това са извършвали нарушения на това задължение, е необходимо данните за декларацията да се съхраняват за достатъчно дълъг срок, така че компетентните органи да могат ефективно да извършват разследвания. Обработката на лични данни по силата на настоящия регламент служи за същите цели като обработката по силата на Директива (ЕС) 2015/849. Съгласно посочената директива звената за финансово разузнаване съхраняват данните, предоставени им от „задължени субекти“, в продължение на пет години. С цел ефективно упражняване на контрол и привеждане в изпълнение на задължението за деклариране, срокът на съхранение на данните следва да бъде приведен в съответствие с предвидения в Директива (ЕС) 2015/849.
- (29) С цел да насърчат спазването на законодателството и да предотвратят заобикалянето му, държавите членки следва да предвидят санкции за неспазване на задълженията за деклариране или оповестяване на информация. Санкциите следва да се прилагат само при неспазване на задължението за деклариране или оповестяване на информация съгласно настоящия регламент и не следва да вземат предвид престъпната дейност, евентуално свързана с паричните средства, която може да бъде предмет на допълнително разследване и мерки, попадащи извън обхвата на настоящия регламент. Те следва да бъдат ефективни, пропорционални и възпиращи, и да не надхвърлят това, което е необходимо за насърчаване на спазването на законодателството.
- (30) С цел да се осигури еднакво прилагане на контрола и ефикасна обработка, предаване и анализ на декларациите от компетентните органи, на Комисията следва да се предоставят изпълнителни правомощия да приема образците на формулярите на декларацията и оповестяването на информация, да определя критериите за обща рамка за управление на риска, да установява техническите правила и условия и образците на формуляри, които да се използват за декларациите и за обмена на информация, и да определя правилата и формата за предоставянето на статистическа информация на Комисията. Това следва да включва въвеждането на подходящи електронни системи. Правомощията следва да бъдат упражнявани в съответствие с Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета⁸.

⁶ Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (ОВ L 281, 23.11.1995 г., стр. 31).

⁷ Регламент (ЕО) № 45/2001 на Европейския парламент и на Съвета от 18 декември 2000 г. относно защитата на лицата по отношение на обработката на лични данни от институции и органи на Общността и за свободното движение на такива данни (ОВ L 8, 12.1.2001 г., стр. 1).

⁸ Регламент (ЕС) № 182/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. за установяване на общите правила и принципи относно реда и условията за контрол от страна на държавите членки върху упражняването на изпълнителните правомощия от страна на Комисията (ОВ L 55, 28.2.2011 г., стр.13).

- (31) За да може бързо да бъдат вземани предвид бъдещите изменения на международните стандарти, установени от Специалната група за финансови действия, или за да се противодейства на заобикалянето на настоящия регламент чрез използване на ликвидни средства за съхраняване на стойност, които не са обхванати от определението на „парични средства“, на Комисията следва да се делегира правомощието да приема актове в съответствие с член 290 от Договора за функционирането на Европейския съюз по отношение на измененията на това определение. От особена важност е по време на подготвителната си работа Комисията да проведе подходящи консултации, включително на експертно равнище, и тези консултации да бъдат проведени в съответствие с принципите, заложи в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.⁹. По-специално, с цел осигуряване на равнопоставено участие при подготовката на делегираните актове, Европейският парламент и Съветът получават всички документи едновременно с експертите от държавите членки, като техните експерти получават систематично достъп до заседанията на експертните групи на Комисията, занимаващи се с подготовката на делегираните актове.
- (32) Тъй като целите на настоящия регламент не могат да бъдат постигнати в достатъчна степен от държавите членки, но могат да бъдат по-добре постигнати на равнището на Съюза поради транснационалния мащаб на изпирането на пари и финансирането на тероризма и особеностите на вътрешния пазар и неговите основни свободи, които могат да бъдат напълно осъществени само като се гарантира, че паричните средства, които преминават външните граници на Съюза, не са подложени на прекомерно неравно третиране въз основа на националното законодателство, Съюзът може да приеме мерки в съответствие с принципа на субсидиарност, уреден в член 5 от Договора за Европейския съюз. В съответствие с принципа на пропорционалност, уреден в същия член, настоящият регламент не надхвърля необходимото за постигане на тези цели.
- (33) Настоящият регламент спазва основните права и съблюдава принципите, които са признати в член 6 от Договора за Европейския съюз и отразени в Хартата на основните права на Европейския съюз, и по-специално дял II от нея.
- (34) В съответствие с член 28, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 45/2001 беше проведена консултация с Европейския надзорен орган по защита на данните, който представи становище¹⁰,

ПРИЕХА НАСТОЯЩИЯ РЕГЛАМЕНТ:

Член 1 *Предмет*

В настоящия регламент се предвижда система за контрол по отношение на паричните средства, които се въвеждат в Съюза или се извеждат от него, която да допълни правната уредба за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма, установена в Директива (ЕС) 2015/849.

⁹ Препратка към ОВ [L 123/1]

¹⁰ ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

Член 2
Определения

1. За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

- а) „парични средства“ означава:
 - валута;
 - платежните инструменти на приносител, посочени в приложение I;
 - стоките, използвани като високоликвидни средства за съхраняване на стойност, посочени в приложение I;
 - предплатените карти, посочени в приложение I;
- б) „които се въвеждат в Съюза или се извеждат от него“ или „които влизат в Съюза или излизат от него“ означава идващи от територия, която е извън територията, обхваната от член 355 от Договора за функционирането на Европейския съюз, на територията, обхваната от член 355 от Договора, или потеглящи от територия, обхваната от член 355 от същия Договор, за територия, която е извън територията, обхваната от член 355 от същия договор;
- в) „валута“ означава банкноти и монети, които са в обращение като средство за обмяна или които са били в обращение като средство за обмяна и все още могат да бъдат обменени чрез финансовите институции или централните банки срещу банкноти и монети, които са в обращение като средство за обмяна;
- г) „платежен инструмент на приносител“ означава инструмент, различен от валута, който дава право на държателя му да претендира парична сума при представяне на инструмента, без да е необходимо да доказва своята самоличност или своето право на тази сума;
- д) „стоки, използвани като високоликвидни средства за съхраняване на стойност“ означава стоки с високо съотношение между техните стойност и обем, които лесно могат да се превърнат във валута на достъпни пазари при ниски трансакционни разходи;
- е) „предплатена карта“ означава непоименна карта за съхраняване на парична стойност или средства, която може да се използва за платежни операции, за придобиване на стоки или услуги или за обратно изкупуване на валута и която не е свързана с банкова сметка.
- ж) „компетентни органи“ означава митническите органи на държавите членки или всякакви други органи, които са оправомощени от държавите членки да прилагат настоящия регламент;
- з) „непридружени парични средства“ означава парични средства, съставляващи част от пратка, когато собственикът, изпращачът или предвиденият получател на паричните средства не пътува с пратката;
- и) „престъпна дейност“ означава всяка една от дейностите, изброени в член 3, параграф 4 от Директива (ЕС) 2015/849;
- й) „звено за финансово разузнаване“ означава образувание, създадено в държавата членка за целите на прилагането на член 32 от Директива (ЕС) 2015/849.

2. На Комисията се предоставя правомощието да приема делегирани актове в съответствие с член 14 за изменение на приложение I, за да се вземат предвид новите тенденции в изпирането на пари или финансирането на тероризма по смисъла на член 1, параграфи 3, 4 и 5 от Директива (ЕС) 2015/849 или най-добри практики за предотвратяване на изпирането на пари и финансирането на тероризма или за да се предотврати използването от престъпниците на платежни инструменти на приносител, стоки, използвани като високоликвидни средства за съхраняване на стойност, или предплатени карти с цел заобикаляне на задълженията, предвидени в членове 3 и 4.

Член 3

Задължение за деклариране

1. Всяко физическо лице, което влиза в Съюза или излиза от него и носи в себе си, в багажа си или в транспортното си средство парични средства на стойност 10 000 EUR или повече, е длъжно да декларира тези парични средства пред компетентните органи на държавата членка, през която влиза в Съюза или излиза от него, и да ги предостави на тяхно разположение за контрол. Задължението за деклариране не се счита за изпълнено, ако предоставената информация е невярна или непълна или паричните средства не са предоставени на разположение за контрол.
2. В декларацията по параграф 1 се предоставят подробни данни за:
 - а) декларатора, включително пълно име, адрес, дата и място на раждане и националност;
 - б) собственика на паричните средства, включително пълно име, адрес, дата и място на раждане и националност;
 - в) предвидения получател на паричните средства, включително пълно име, адрес, дата и място на раждане и националност;
 - г) размера и естеството на паричните средства;
 - д) произхода и предназначението на паричните средства;
 - е) транспортния маршрут;
 - ж) транспортното средство.
3. Информацията се предоставя в писмен вид или по електронен път, като се използва формулярът, установен в съответствие с член 15, буква а). При поискване на декларатора се предоставя заверено копие.

Член 4

Задължение за оповестяване на информация

1. Когато непридружени парични средства на стойност 10 000 EUR или повече се въвеждат в Съюза или се извеждат от него, компетентните органи на държавата членка, през която се въвеждат или извеждат паричните средства, могат, след извършване на анализ на риска, да изискат от изпращача или от получателя или от техен представител да направи декларация за оповестяване на информация. Задължението за деклариране не се счита за изпълнено, ако предоставената

информация е невярна или непълна или паричните средства не са предоставени на разположение за контрол.

2. В декларацията за оповестяване на информация по параграф 1 се предоставят подробни данни за:
 - а) декларатора, включително пълно име, адрес, дата и място на раждане и националност;
 - б) собственика на паричните средства, включително пълното име, адрес, дата и място на раждане и националност;
 - в) изпращача на паричните средства, включително пълното име, адрес, дата и място на раждане и националност;
 - г) получателя или предвидения получател на паричните средства, включително пълното име, адрес, дата и място на раждане и националност;
 - д) размера и естеството на паричните средства;
 - е) произхода и предназначението на паричните средства.
3. Информацията се предоставя в писмен вид или по електронен път, като се използва формулярът, установен в съответствие с член 15, буква а). При поискване на декларатора се предоставя заверено копие.

Член 5

Правомощия на компетентните органи

1. С цел да проверят спазването на задължението по член 3 компетентните органи разполагат с правомощието да извършват, в съответствие с условията, предвидени в националното законодателство, контрол върху физическите лица, техния багаж и техните транспортни средства.
2. За целите на изпълнение на задължението за оповестяване на информация по член 4 компетентните органи разполагат с правомощието да извършват, в съответствие с условията, предвидени в националното законодателство, контрол върху всякакви пратки, съдове за съхранение или транспортни средства, които е възможно да съдържат непридружени парични средства.
3. Ако задължението по член 3 или задължението за оповестяване на информация по член 4 не е било изпълнено, компетентните органи съставят в писмена или в електронна форма служебна декларация, която съдържа, доколкото е възможно, данните, изброени в член 3, параграф 2 или в член 4, параграф 2, в зависимост от случая.
4. Контролът се основава главно на анализ на риска, имащ за цел идентифициране и оценка на рисковете и разработване на необходимите мерки за противодействие, и се упражнява като част от една обща рамка за управление на риска в съответствие с критериите, установени съгласно член 15, буква б).

Член 6
Суми в размер, по-нисък от определения праг

1. Когато компетентните органи установят, че физическо лице влиза в Съюза или излиза от него с парични средства в размер, по-нисък от прага по член 3, и след анализ на риска установят, че има признаци паричните средства да са свързани с престъпна дейност, те записват тази информация, пълното име, адреса, датата и мястото на раждане и националността на това лице, както и информацията за използвания вид транспорт.
2. Когато компетентните органи установят, че пратка непридружени парични средства в размер, по-нисък от прага по член 4, се въвежда в Съюза или се извежда от него, и след анализ на риска установят, че има признаци паричните средства да са свързани с престъпна дейност, те записват тази информация, пълното име, адреса, датата и мястото на раждане и националността на изпращача, предвидения получател или техен представител, както и информацията за вида на използваната пратка.

Член 7
Временно задържане на парични средства от компетентните органи

1. Компетентните органи могат да изземат и временно да задържат парични средства по силата на административно решение в съответствие с условията, предвидени в националното законодателство, когато:
 - а) задължението по член 3 или по член 4 не е спазено; или
 - б) налице са признаци, че паричните средства са свързани с престъпна дейност, независимо от това дали те се пренасят от физическо лице или са непридружени парични средства.
2. Административното решение, посочено в параграф 1, се придружава от изложение на мотивите, съобщава се на засегнатото лице в момента на постановяването му и подлежи на ефективни правни средства за защита в съответствие с процедурите, предвидени в националното право.
3. Срокът на временно задържане е строго ограничен до времето, необходимо на компетентните органи да установят дали обстоятелствата по случая оправдават по-нататъшно задържане. Максималният срок на временно задържане се определя от националното законодателство; той не може да бъде по-дълъг от 30 дни. Ако в рамките на този срок не се вземе решение за по-нататъшно задържане на паричните средства или ако се вземе решение, че обстоятелствата по случая не оправдават тяхното по-нататъшно задържане, паричните средства незабавно се предоставят на декларатора.

Член 8
Предоставяне на информация на звеното за финансово разузнаване

1. Компетентните органи записват информацията, получена по силата на членове 3 и 4, член 5, параграф 3 или член 6, и я предават на звеното за финансово разузнаване на държавата членка, в която тя е била получена, в съответствие с техническите правила, определени съгласно член 15, буква в).

2. Информацията по параграф 1 се съобщава във възможно най-кратък срок и не по-късно от един месец след датата, на която е била събрана.

Член 9

Обмен на информация между компетентните органи и с Комисията

1. Компетентният орган на всяка държава членка съобщава с помощта на електронни средства следната информация на компетентните органи на всички други държави членки:
 - а) служебните декларации, съставени по силата на член 5, параграф 3;
 - б) информацията, събрана по силата на член 6;
 - в) декларациите, получени по силата на член 3 или член 4, когато са налице признаци, че паричните средства са свързани с престъпна дейност;
 - г) анонимизирана информация за риска и резултатите от анализа на риска.
2. Когато има признаци, че паричните средства са свързани с престъпна дейност, която може да засегне неблагоприятно финансовите интереси на Съюза, информацията по параграф 1 се предава и на Комисията.
3. Компетентният орган съобщава информацията по параграфи 1 и 2 в съответствие с техническите правила, определени съгласно член 15, буква в), и като се използва формулярът, установен в съответствие с член 15, буква г).
4. Информацията по параграфи 1 и 2 се съобщава във възможно най-кратък срок и не по-късно от един месец след датата, на която е била събрана.

Член 10

Обмен на информация с трети държави

1. Държавите членки или Комисията могат да съобщават в рамките на административната взаимопомощ следната информация на трета държава, при условие че е налице съгласието на компетентния орган, който е получил информацията от декларатора или неговия представител, и при условие че такова съобщаване е в съответствие с приложимите национални и съюзни разпоредби относно прехвърлянето на лични данни на трети държави:
 - а) служебните декларации, съставени по силата на член 5, параграф 3;
 - б) информацията, събрана по силата на член 6;
 - в) декларациите, получени по силата на член 3 или член 4, когато са налице признаци, че паричните средства са свързани с изпиране на пари или финансиране на тероризъм.
2. Държавите членки уведомяват Комисията за всяко съобщаване на информация съгласно параграф 1.

Член 11

Професионална тайна и поверителност и сигурност на данните

1. Компетентните органи гарантират сигурността на данните, получени от тях в съответствие с членове 3, 4 и 6.
2. Всички данни, записани от компетентните органи, са обект на задължението за опазване на професионалната тайна.

Член 12

Защита на личните данни и срокове на съхранение

1. Компетентните органи действат като администратори на личните данни, получени от тях в съответствие с членове 3, 4 и 6.
2. Обработването на лични данни въз основа на настоящия регламент се извършва единствено за целите на предотвратяването и борбата с престъпни дейности.
3. Достъп до личните данни, получени в съответствие с членове 3, 4 и 6, имат само надлежно оправомощени служители на компетентните органи и тези данни се защитават по подходящ начин срещу нерегламентиран достъп или съобщаване. Освен ако в членове 8, 9 и 10 е предвидено друго, те не могат да се разкриват или съобщават без изричното разрешение на компетентния орган, който е получил първоначално информацията. Това разрешение обаче не е необходимо, когато компетентните органи са задължени да разкрият или съобщят тази информация по силата на действащи законови разпоредби във въпросната държава членка, по-специално във връзка със съдебно производство.
4. Личните данни, получени в съответствие с членове 3, 4 и 6, се съхраняват от компетентните органи и звеното за финансово разузнаване за срок от пет години след датата, на която са били събрани. След изтичането на този срок те се заличават или анонимизират.

Член 13

Санкции за неспазване

Всяка държава членка въвежда санкции, които се налагат при неспазване на задължението за деклариране по членове 3 и 4. Тези санкции са ефективни, пропорционални и възпиращи.

Член 14

Упражняване на делегираните правомощия

1. Правомощието да приема делегирани актове се предоставя на Комисията при спазване на предвидените в настоящия член условия.
2. Правомощието да приема делегирани актове, посочено в член 2, параграф 2, се предоставя на Комисията за неопределен срок, считано от ... *.
3. Делегирането на правомощия, посочено в член 2, параграф 2, може да бъде оттеглено по всяко време от Европейския парламент или от Съвета. С решението за оттегляне се прекратява посоченото в него делегиране на правомощия. Оттеглянето поражда действие в деня след публикуването на решението в

* Дата на влизане в сила на основния законодателен акт или друга, определена от законодателя дата.

Официален вестник на Европейския съюз или на по-късна дата, посочена в решението. То не засяга действителността на делегираните актове, които вече са в сила.

4. Преди приемането на делегиран акт Комисията се консултира с експерти, определени от всяка държава членка в съответствие с принципите, залегнали в Междунституционалното споразумение за по-добро законотворчество от 13 април 2016 г.
5. Веднага след като приеме делегиран акт, Комисията нотифицира акта едновременно на Европейския парламент и на Съвета.
6. Делегиран акт, приет съгласно член 2, параграф 2, влиза в сила единствено ако нито Европейският парламент, нито Съветът не са представили възражения в срок от два месеца след нотифицирането на акта на Европейския парламент и Съвета или ако преди изтичането на този срок и Европейският парламент, и Съветът са уведомили Комисията, че няма да представят възражения. Посоченият срок може да се удължи с два месеца по инициатива на Европейския парламент или на Съвета.

Член 15

Предоставяне на изпълнителни правомощия

Комисията приема чрез актове за изпълнение мерки за гарантиране на еднаквото прилагане на контрола от компетентните органи, включително:

- а) образеца на формулярите на декларацията и оповестяването на информация, посочени в член 3, параграф 3 и член 4, параграф 3;
- б) критериите по отношение на общата рамка за управление на риска, посочена в член 5, параграф 4;
- в) техническите правила за обмена на информация по силата на членове 8 и 9, включително създаването на подходяща електронна система;
- г) образеца на формуляра за съобщаване на информация, посочен в член 9, параграф 3;
- д) правилата и формата, които да се използват от държавите членки за предоставяне на Комисията на анонимна статистическа информация за декларациите и нарушенията в съответствие с член 17.

Тези актове за изпълнение се приемат в съответствие с процедурата по разглеждане, посочена в член 16, параграф 2.

Член 16

Процедура на комитет

1. Комисията се подпомага от Комитета за контрол на паричните средства. Този комитет е комитет по смисъла на Регламент (ЕС) № 182/2011.
2. При позоваване на настоящия параграф се прилага член 5 от Регламент (ЕС) № 182/2011.

Член 17

Съобщаване на информация във връзка с прилагането на настоящия регламент

1. Не по-късно от шест месеца след датата на прилагане на настоящия регламент държавите членки съобщават на Комисията:
 - а) списъка на компетентните органи съгласно член 2, параграф 1;
 - б) подробни данни за санкциите, въведени съгласно член 13;
 - в) анонимизирани статистически данни по отношение на декларациите, контрола и нарушенията, като се използва формата, предвиден съгласно член 15, буква д).
2. Държавите членки уведомяват Комисията за всички последващи промени в информацията по параграф 1, букви а) и б) в срок най-късно до един месец след влизането в сила на тези промени.

Информацията по параграф 1, буква в) се предоставя на Комисията най-малко на всеки шест месеца.

3. Комисията предоставя информацията по параграф 1, буква а) и всички последващи промени в тази информация съгласно параграф 2 на разположение на всички други държави членки.

Член 18

Оценка

Комисията представя на Европейския парламент и на Съвета доклад относно прилагането на настоящия регламент пет години след влизането му в сила и на всеки пет години след това.

Член 19

Отмяна на Регламент (ЕО) № 1889/2005

Регламент (ЕО) № 1889/2005 се отменя.

Позоваванията на отменения регламент се считат за позовавания на настоящия регламент в съответствие с таблицата на съответствието в приложение II.

Член 20

Влизане в сила и прилагане

Настоящият регламент влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Той се прилага от ...*.

Настоящият регламент е задължителен в своята цялост и се прилага пряко във всички държави членки.

* Две години след влизането в сила на основния законодателен акт или друга, определена от законодателя дата.

Съставено в Брюксел на година.

За Европейския парламент

За Съвета

Председател

Председател